

OSOBNOST A PROFESNÍ ROLE SESTRY

ETICKÝ KODEX

DEFINICE POJMŮ

- **Role**

očekávané a vyžadované chování jedince, které souvisí s jeho určitým postavením ve společnosti

- **Pozice**

tj. místo ve společnosti a v sociálním systému, ve kterém působí (prestiž povolání)

- **Image**

komplex názorů, pocitů a postojů společnosti a jednotlivce k určité profesi

- **Povolání**

práce, která je předmětem osobního zájmu člověka, který ji pravidelně vykonává a má k tomu předpoklady a vzdělání

- **Zaměstnání**

činnost, ve které se člověk po určitý čas angažuje

ROLE

každý je nositelem několika rolí:

- **dané** – závislé od pohlaví (žena, muž)
- **vývojové** – vznikající dítě, rodič, pracující
- **dočasné** – hospitalizovaný pacient

role → očekávání určitých chování

Sociální role:

Vždy reciproční – odehrávají se v párech – každý hraje svou roli ve vztahu k jiné osobě →

tzn. role sestry se mění dle toho, s kým přichází do kontaktu (dr., P/K, sestry navzájem)

Definování specifických rolí každé profese má být zakotveno v legislativě, avšak každý člen profese musí mít jasnou představu o svých povinnostech a kompetencích. Specifikum ošetřovatelství – komplexnost → překrývání rolí

PROFESIONALITA

se projevuje ve vztahu:

- k šíři a hloubce vědomostní báze
- specializovanému vzdělávání
- etice
- autonomii

6 CHARAKTERISTICKÝCH ZNAKŮ PROFESE

Systemová teorie v průběhu studia zvládnout teorii potřebnou pro výkon povolání, vzdělávání legislativně ukotveno, tzn. pracovník jedné profese nemůže být nahrazen pracovníkem z jiné profese

Vážnost a úcta

Prestiž

Etický kodex

Profesionální kultura

Hlavní zdroj příjmu pro ty, kteří ji vykonávají

PROFESIONÁLNÍ OŠETŘOVATELSTVÍ

ošetřovatelství prošlo ve vyspělých zemích přirozeným společenským vývojem

rychlý vývoj zaznamenalo zejména vzdělávání v ošetřovatelství a široká škála nemocničních a komunitních ošetřovatelských služeb

PROFESIONALIZACE SESTRY

Tři základní znaky:

- Skupina pracovníků vykonává trvale relativně stálé činnosti v rámci dělby práce (společensky uznávané), k jejichž výkonu dává společnost skupině kompetence
- Činnosti jsou zdrojem prostředků obživy
- Činnosti vyžadují kvalifikační přípravu

PROFESIONÁLNÍ ROLE

Role

očekávané a vyžadované chování, související s určitým postavením člověka ve společnosti

Specifické role každé profese

zakotvení v legislativních normách v každé zemi

jasná představa o povinnostech a kompetencích

ROLOVÉ ZNAKY

1. **Funkční specifita** – nutnost **odborné kompetence** pro výkon povolání

Odborná kompetence – vymezení odborným a specializačním vzděláváním

Ve ZZ horizontální kompetence – typ oddělení, kde sestra pracuje

vertikální kompetence – funkční postavení (vrchní sestra, staniční...)

2. **Sociocentrismus** (kolektivní orientace) sestra při své práci nevychází ze svých potřeb, ale zásadně z potřeb P/K

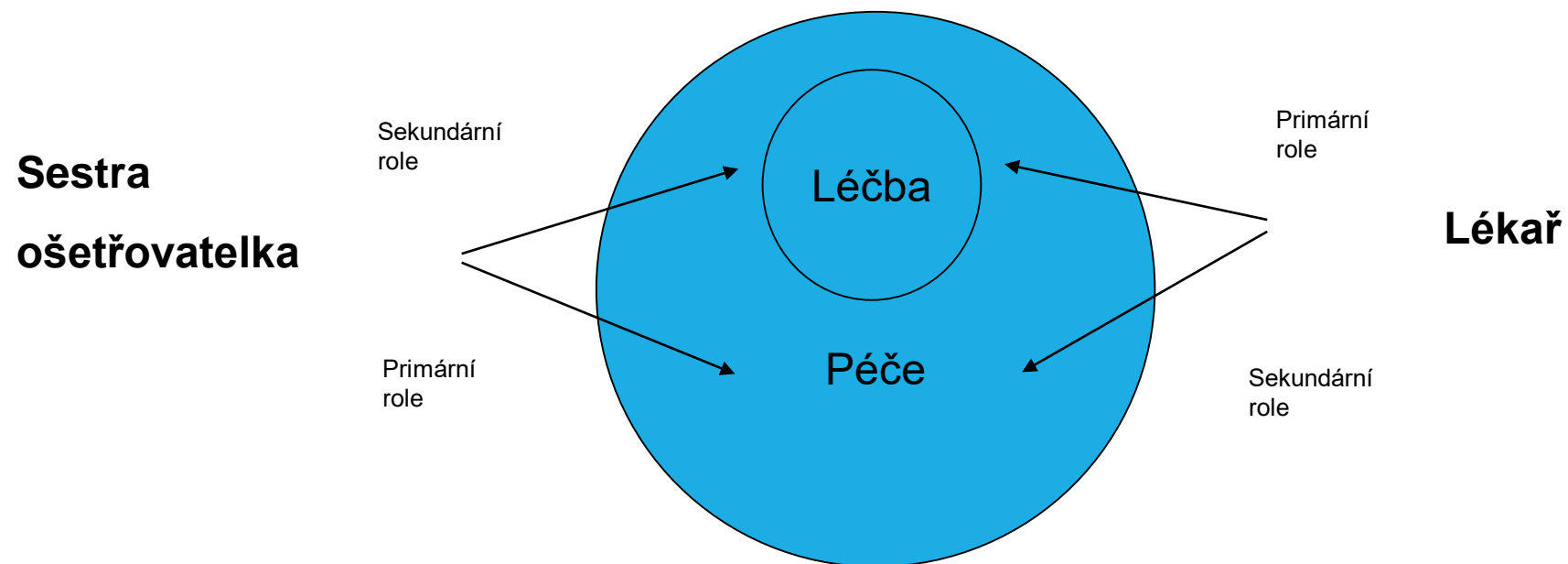
„ZP by měl ve svém sociálním vývoji tak daleko, aby pro ně orientace na druhého a jeho potřeby byli samozřejmé. Tento přístup je spojen s nezištností, schopností sebezapření a výraznou motivací vykonávat povolání sestry/lékaře.“ (**vychází z potřeb P/K a chápe jeho problémy**)

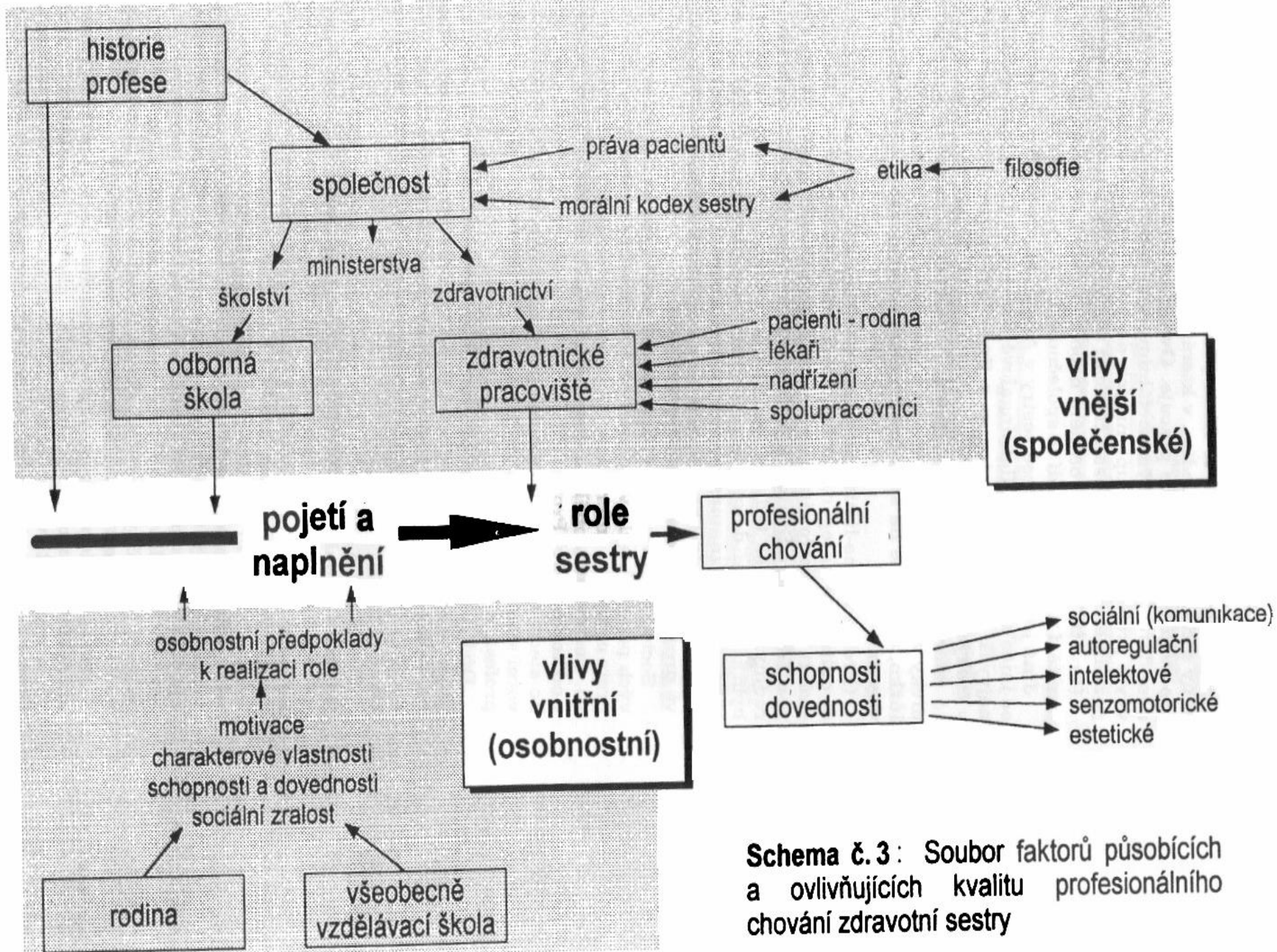
3. **Univerzalismus** – stejný přístup ke všem P/K bez ohledu na sympatie/antipatie vůči P/K (**kladné přijetí člověka**)

4. **Emocionální neutralita** – schopnost sestry emocionalitu podřídit rozumové kontrole (nepanikařit v akutní situaci...) → někdy vyvolá tenzi (akutní změna stavu P/K, dlouhodobá zátěž a stres) (**adaptivní chování, ovládání citů**)

Rolové znaky jsou paralelní pro lékaře a sestry, liší se svými kompetencemi

PRIMÁRNÍ A SEKUNDÁRNÍ ROLE SESTRY A LÉKAŘE

Schema č. 3: Soubor faktorů působících a ovlivňujících kvalitu profesionálního chování zdravotní sestry

VÝVOJ ROLE SESTRY

- mnoho změn v relativně krátkém období,
- prvotně se formovala na půdě charitativních institucí, středověkých hospitálů (charitativní-dobročinná činnost)
- ve druhé polovině 19. století proniká do nemocnic racionální medicína a postupně se do nich přesouvá těžiště lékařské činnosti a medicínského poznání → základ novodobé profese sestry
- lékař ke své činnosti potřeboval pomocníka schopného odborné komunikace a racionálního jednání při ošetřování nemocných

Role jsou určeny:

- objektivními danostmi společnosti
- historickým podmíněním

VÝVOJ ROLE SESTRY, FAKTORY A UDÁLOSTI

- aktivita a činnost F. Nightingale
- vývoj medicíny s úzce přírodovědným pojetím zdraví a nemoci
- 3 funkční okruhy práce v nemocnicích (medicínský - lékař, ošetrovatelský - sestra, administrativní - úředník)
- 2 různé formy subordinace **služební podřízenost** (profesionální a personální) lékaři – medicínsky, sesterskému Mn
- růst velikostí nemocnic (nové činnosti sestry, přetěžování sester agendou, vzdalování se od nemocného)

ROLE SESTRY V MINULOSTI

„Anděl milosrdenství“ – v 19. stol.

(vznešená, morální a hluboce věřící bytost, obětavá, bojující za práva pacientů, začátky F. Nightingale)

„Dívka pro všechno=služička“ – po 1. světové válce (tichá, oddaná, skromná, deprofesionalizace byla výsledkem zhoršených podmínek ve vzdělávání do praxe bez zkušeností = levní pracovní síla)

„Hrdinka“ – 2. světová válka

(uznávané a obdivované, odborně vzdělané. Ošetrovatelská služba trpěla nedostatkem pracovních sil. Mladé dívky byly lákány a přesvědčovány, aby posílily řady odborně vzdělaných ošetrovatelek. Ty měly v té době jasně definovanou roli a nahlíželo se na ně s uznáním a obdivem jako na profesionály.)

„Matka“ po válce

(relativně vysoký status sester, obětavá, pasivní, expresivní, ochraňující, nedostatek škol pro vzdělávání)

„Sexuální oběť“ mohou za to média

(prezentace sestry romantická, frivolní, sebestředná, promiskuitní)

V současnosti by byla nejideálnější sestra, jenž by byla vnímána jako profesionálka.

ROLE SESTRY V SOUČASNOSTI

profesionalizace

individuální přístup

zvyšování kvalifikace

odborný růst

posilování spolupráce mezi sestrami a lékařem

ROLE SESTRY V SOUČASNOSTI (WHO, 2000)

Sestra

- Úspěšně dokončila předepsané studium ošetrovatelství a získala požadovanou kvalifikaci, aby se stala registrovanou sestrou (právoplatná licence k výkonu ošetrovatelské profese)
- Pomáhá pacientům/ rodinám/ skupinám
- Hodnotí, plánuje, poskytuje a vyhodnocuje profesionální péči
- Pracuje samostatně jako člen zdravotnického týmu
- Podporuje vhodné aktivní zapojení jedinců,... do všech forem zdravotní péče

NEJČASTĚJŠÍ ROLE SESTRY

- Poskytovatelka ošetrovatelské péče (spojeno s poskytováním základní oše. péče, různé typy komunitní, ve ZZ ...)
- Manažerka
- Edukátorka
- Advokátka (obhájkyně nemocného, kdy P/K není schopen projevit své potřeby, přání)
- Nositelka změn
- Koordinátorka (spolupracuje s jinými členy týmu)
- Asistentka (příprava a asistence u vyšetření)
- Výzkumnice
- Mentorka

ZÁKLAD POVOLÁNÍ SESTRY

- ošetrovatelsko-pečovateľská (orientace na potreby P/K)
- expresivní (vyjadřující citové zabarvení, empatie)
- instrumentální (technické)
- poradenství
- podpora a výchova ke zdraví
- organizace
- administrativa
- a jiné

PŘEDPOKLADY PRO IDENTIFIKACI S ROLÍ SESTRY

Sociální identifikace

tendence lidí dělit na „my a oni“, vidět se jako člen jisté sociální skupiny,
pro člověka a jeho sebeúctu je důležité být hrdý na to, že je členem určité skupiny.

předpokladem musí být

Sociálně zralý jedinec

orientován na potřeby druhých, respektující činnosti a myšlení jiných, tolerantní, přizpůsobivý autonomní s přiměřeným sebehodnocením, schopností kooperace a schopností nést odpovědnost za druhé

Společenská prestiž – ovlivňuje osvojení si role, adaptaci na nové funkce a odpovědnost

PROFESIONÁLNÍ PŘÍSTUP

zaměřen:

na pacienta

na spolupráci s ostatními spolupracovníky a členy zdravotnického týmu

základ tvoří:

profesionální etika

CHARAKTERISTIKA PROFESIONÁLNÍHO PŘÍSTUPU

s pacientem budou:

- jednat s respektem a úctou
- poskytovat správné informace a respektovat jeho pohled a názor
- motivovat, aby převzal a nesl odpovědnost za základní sebepéči a léčení
- při vstupu do soukromí nebo při tělesném kontaktu respektuje pacientovu důstojnost
- dodržovat mlčenlivost o věcech, o kterých se dozvěděly
- v zájmu zlepšení kvality péče a rozvoje nových poznatků se podílí o své profesionální zkušenosti a znalosti

PŘEDPOKLADY PRO VÝKON PROFESE

- Senzomotorické
- Estetické
- Intelektové
- Sociální
- Autoregulační (schopnost přizpůsobit se proměnlivým podmínkám, sebeřízení)
- Odborné znalosti
- Zájem o povolání
- Zvládat fyzickou a psychickou zátěž
- Kladné charakterové vlastnosti

NÁPLŇ PRÁCE SESTER

náplň práce jednotlivých kategorií ošetrovatelských pracovníků vydává MZ ČR

podrobněji jsou pak rozepsány zaměstnavatelem příslušného ZZ v pracovní smlouvě

SESTERSKÉ ČINNOSTI

se dělí:

základní ošetrovatelská péče

diagnosticko-terapeutická činnost

psychosociální činnost

administrativní práce

přípravné a dokončovací práce

NÁROČNOST PRÁCE SESTRY

fyzická

psychická

Proč musí zdravotní sestra

milovat svou práci?

Kdo dokáže vstávat ve čtyři hodiny ráno a **těšit se do práce?**

Kdo se zvládne starat o **patnáct nemocných lidí**, hlídat deset pubertálních studentů, osmdesátkrát za den se podepsat, vyplnit tři anonymní dotazníky, vypsát šest nežádoucích událostí, **čtyřikrát jednomu a tomu samému pacientovi vzít krev**, poslouchat a současně dávat pokyny?

Kdo **zároveň čte, kontroluje** a plní ordinace?

Kdo dokáže **jednou rukou psát** a druhou uklízet?

Kdo dokáže jednou rukou konejšit a **druhou zavádět kanylu?**

Kdo dokáže jednou rukou **podpírat pacienta** a druhou stlát postel?

Kdo je **naděšený**, že stihl poobědvat dva kousky čokolády a kafe?

Kdo dokáže běžet s plným podnosem zkumavek a stříkaček, chválit pacienta, který kráčí po chodbě, vyhýbat se mokřým místům na právě vytřené podlaze a zároveň **kontrolovat stav infuzí na pokojích**, které po cestě mijí?

Kdo stojí dvanáct hodin na nohou a stejně se při cestě domů **usmívá?**

Zdravotní sestra.

Zdravotní sestra musí svou práci milovat, protože jinak by ji ta samá práce zničila.

10 dobrých důvodů, proč se stát ~~zdravotní~~ sestrou:

1. Získáte módní obuv a kvalitní oděv.
2. Sloužíte vědě. Jste vystaveni vzácným a exotickým bakteriím.
3. Každý den můžete cítit zajímavé aroma.
4. Naučíte se čelit spánkové deprivaci.
5. Ušetříte za byt a stravu. Z časových důvodů je výhodnější bydlet v práci a jídlo vynechat.
6. Posilovna a běžecký ovál zdarma.
7. Seznámíte se se zdvořilými lékaři, kteří zanechávají jasné pokyny a krasopisně píšou.
8. Můžete oslavit svátky se všemi přáteli - v práci.
9. Každý měsíc uvidíte na výplatní pásce neuvěřitelnou částku.
10. Velmi rychle pochopíte rozdíl mezi teorií a praxí a v praxi.

ZÁSADY PROFESIONÁLNÍHO CHOVÁNÍ

Respektovat práva nemocného

Preferovat zájmy a potřeby nemocného

Chovat se ke všem stejně

Zvládat negativní emoce

POVOLÁNÍ SESTRY

- patří mezi regulované profese
- hlavním smyslem je péče (ošetřovatelská, preventivní, edukační, psychosociální) o člověka

Regulované povolání nebo činnost je takové povolání nebo činnost, pro jejichž výkon jsou v České republice **předepsány právními předpisy požadavky, bez jejichž splnění nemůže osoba toto povolání či činnost vykonávat** (kvalifikační požadavky, případně bezúhonnost, zdravotní způsobilost a další).

PRESTIŽ POVOLÁNÍ

prestiž = dobrá reputace (pozitivní hodnocení)
jedince/skupiny spojena s úctou a vlivem.

ukazuje míru váženosti, moci a vlivu ve společnosti, které se jedinci dostává a jež je mu od ostatních prokazována v souvislosti s výkonem daného povolání.

je výsledkem výzkumu škál prestiže povolání, který je prováděn na základně reprezentativních šetření → žebříček prestiže povolání, který by měl odrážet význam určitých profesí pro společnost

Centrum pro výzkum veřejného mínění

https://cvvm.soc.cas.cz/media/com_form2content/documents/c2/a4986/f9/eu190724.pdf

„Image je to, co člověk potřebuje, aby si druzí mysleli, že je tím, čím by rád byl.“

F. M. Barwasser

IMAGE SESTRY

Není pouze jedna (sestry pracují na různých typech oddělení, v různých rolích – jak jsou v těchto rolích vnímány)

Dělení image

Interní – představuje individuální pohled sestry na sebe samu na ošetřovatelství jako na profesi

(▲ vysokou interní image vykazují sestry ARO/JIP, dětské, PA a Zdr. záchranáři)

Externí – představa o profesi sester laickou veřejností, masmédiá, politici, lékaři, ...

Současnost – úsilí o image sestry profesionálky = jedinec progresivní, sofistikovaný, asertivní, vzdělávající se, snažící se o dosažení nejvyšší úrovně ošetřovatelské péče

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ IMAGE SESTRY

- Komunikace – ne/verbální
- Přístup k pacientovi – respektem, ochota, empatie
- Způsob naslouchání a vnímání – nejen ušima, ale především srdcem
- Reakce – prezentace chování ne/profesionální, arogantní
- Odbornost
- Sebezviditelnění – aktivní publikační a přednášková činnost

KOMPETENCE SESTER

VYHLÁŠKA č. 391 ze dne 16. listopadu 2017,

kterou se mění vyhláška č. 55/2011 Sb., o činnostech zdravotnických pracovníků a jiných odborných pracovníků, ve znění vyhlášky č. 2/2016 Sb.

<https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2017-391>

Registrace – výkon povolání bez odborného dohledu

https://www.mzcr.cz/Odbornik/obsah/registrace-vykon-povolani-bez-odborneho-dohledu_929_3.html

OSOBNOST SESTRY

OSOBNOST

Obecné vlastnosti:

Autenticita – otevřenost, souhlas projevu a prožívání člověka

Akceptace – bezpodmínečné přijetí, úcta, důvěra a sympatie vůči P/K

Empatie – vcítění se a porozumění druhému člověku

Nezbytné:

Osobnostní zralost

Vnitřní stabilita

Spíše vyšší frustrační tolerance

OSOBNOST SESTRY

Předpoklady pro výkon povolání:

Intelektové – myšlenkové procesy a operace umožňují osvojení široké soustavy pojmů, schopnost řešit proměnlivé situace, schopnost vybrat optimální řešení z komplexu možných

Senzomotorické – šikovnost, zručnost, pohybová obratnost, neporušené smyslové vnímání

Sociální – pozitivní vztah k lidem, schopnost navázat kontakt, vést dialog, empatie, ovládnutí ne/verbálních projevů

Autoregulační – přizpůsobivost, sebezapření, zvýšená odolnost vůči fyzickému a psychickému stresu

Komunikační – aktivní naslouchání, stimulace a vedení hovoru, zrcadlení (reflexe) sumarizace, mlčení

Estetické – smysl pro úpravu vlastního zevnějšku, zdravotnického prostředí

OSOBNOSTI NEODPOVÍDAJÍCÍ PŘEDPOKLADŮM

Osoby náladové – sklon k náladám značně odlišným od běžného průměru [hyperthymní, hypothymní, labilní]

Osoby psychastenické – zaujati svým vnitřním světem, cílem jejich snažení je zbavit se nepříjemných pocitů, jsou nerozhodní, bázlivi, málo průbojní, komplikují snadné problémy. Svízelná situace je vyčerpává, reagují na to izolací/rezignací

Osoby podezřívavé – představy o jiných mimo skutečnost, vztahovační, vždy ve střehu, chování jiných si vysvětlují vůči sobě nepřátelsky. Někteří reagují pasivně, někteří aktivně bojují za svá práva. Ve svízelných situacích hledají viníka. Vhodná opatrnost při K. s nimi, rozmlouvání nepřináší užitek.

Osoby hysterické – zneklidňující pocit neuspokojení, kt. je pudí k saturaci a tím k hysterickému chování

Příčiny různé: nespokojenost s osudem, okolím, možnostmi, partnerem, sebou samým, chování ovlivněno emocemi (nevypočitatelné reakce, rozmarné, nepochopitelné, předstírají hluboký zájem...)

Vhodné reagovat vlídně a důsledně, nepouštět se s nimi do hádek, ignorovat manipulace typu obdiv, soucit

HYPERTHYMNÍ (EXPANZIVNÍ)

Zvýšená aktivita řešit problémy, a překonávat překážky

Euforické, optimistické, extrovertní, ve všem vidí kladné stránky

Veselí, pobaví, ve společnosti oblíbený

Problémy, potíže a negativní situace podceňují

Prudké afekty, ale mělké

Svůj elán nedovedou cílevědomě a účelně využít

Často mění plány a cíle své činnosti

Vtipkováním a aktivitou mohou obtěžovat P/K, kolegy

HYPOTHYMNÍ OSOBY

Snížená aktivita, pokleslá nálada, nespokojenost, stísněnost

Bázlivost a nerozhodnost

Tiší a skromní, podceňují se

Vyhledávají samotu, slabí společníci

Na svízelné situace reagují nemohoucně, rezignací a depresí

Přenos skepse, negativní vidění světa na P/K, kolegy

LABILNÍ (CYKLOIDNÍ) OSOBY

Střídání předchozích dvou verzí v delších časových intervalech

Období aktivity a optimizmu je střídáno sklíčeností, skleslostí a zvýšenou kritičností

Střídání nálad je bez přičinění vnějších podnětů

Nesouhlasí s tím, co podnikli v předchozím období, jednou litují možnosti, kt. nevyužili a podruhé litují závazků, které na sebe vzali

NÁLADOVÉ SESTRY

Tendence přehlížet překážky, podceňovat zodpovědný přístup k práci

Neukázněnost a volné dodržování pravidel

Pozice nadřízených –

Hyperthymní vést sestry ke kázni, zdrženlivosti

Hypothymní povzbuzovat a stimulovat jejich aktivitu

VZTAH SESTRA-PACIENT

- sestra je ochránkyní zájmů P/K
- sestra má častější a užší kontakt s P/K než lékař
- pomáhá při saturaci potřeb P/K, doplňuje společenské vztahy

- komunikace a identifikace potřeb
- poskytování oš. péče
- sestra je prostředník mezi pacientem a lékařem

NEDOSTATKY V JEDNÁNÍ SESTRY

- Chladné nepřístupné chování
- Nevzbuzení jistoty
- Nedostatek empatie
- Nerespektování individuality jedince
- Pacienta považuje za objekt k provedení výkonu
- Nepříjemné projevy pacienta interpretuje jako útok proti sobě
- Nedokáže pacienta vyslechnout
- Neposkytuje informace
- Pacientovi dává najevo, že ji obtěžuje
- Je verbálně i fyzicky agresivní

ZÁSADY NAVOZENÍ KLADNÉHO VZTAHU

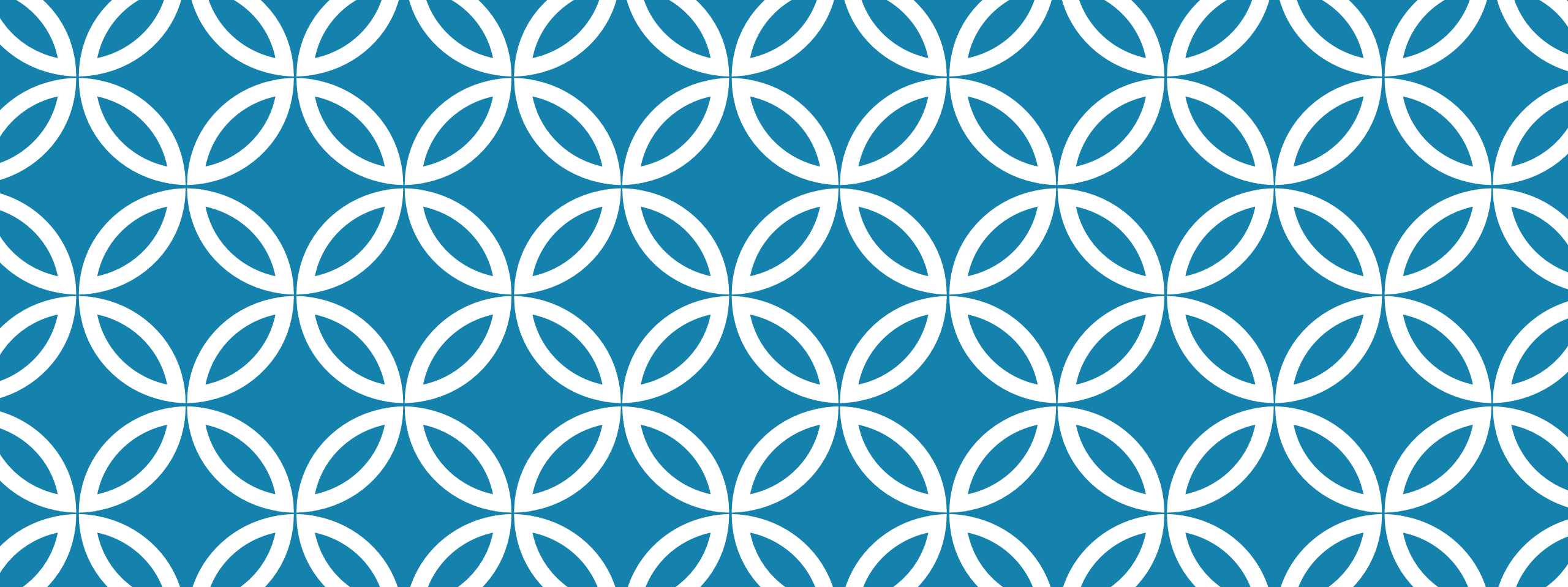
Nic nepředpokládat

Porozumění nenahrazovat hodnocením

Neužívat diagnostických nálepek

Neradit a neuklidnit před zjištěním skutečné povahy daného problému

Naslouchat

ETICKÝ KODEX ZDRAVOTNICKÉHO PRACOVNÍKA NELÉKAŘSKÝCH OBORŮ

https://www.mzcr.cz/Legislativa/dokumenty/vestnik_3646_1778_11.html

ETICKÝ KODEX

- veřejná deklarace přesvědčení a hodnot určité profese a jejich vykonavatelů
- zavazuje profesionály dané profese k určitému chování
- pro lékaře, v ošetrovatelství pro sestry a porodní asistentky, další VŠ nelékaře i pacienty
- kodexy uveřejňují cíle, hodnoty a měřítka těch, kdož se hlásí k dané profesi
- jsou veřejným prohlášením toho, co se mezi vykonavateli profese chápe jako etické chování

ETICKÝ KODEX

se uplatňuje jako specifický **sjednocující prvek uvnitř** dané profesní **skupiny**, ale také z **vnějšího pohledu** na profesi, již reprezentuje

potřeba vyjádřit etický kodex se stala v uplynulých letech ještě naléhavější vlivem rychlého tempa společenských a technologických změn, kde se zvýšil počet situací vyžadujících zodpovědné etické posouzení

**NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ETICKÉ KODEXY UPLATŇUJÍCÍ SE
V PÉČI O PACIENTA, KLIENTA**

NEJDŮLEŽITĚJŠÍ ETICKÉ KODEXY UPLATŇUJÍCÍ SE V PÉČI O PACIENTA

Etické normy v ošetrovatelském povolání

ICM – etický kodex zdravotních sester

Etický kodex **zdravotnického pracovníka nelékařských oborů**

Charta pracovníků ve zdravotnictví základní etická kritéria pro léčbu člověka, jeho příchod na svět i umírání (rozdělení textu: „plodit“, „žít“ a „umírat“)

Charta práv hospitalizovaných dětí

Práva umírajících a onkocharta

Právo ženy a dítěte

Etický kodex práva pacientů

Hippokratova přísaha

Etický kodex České lékařské komory

Stavovský řád – etický kodex České stomatologické komory

Etický kodex lékárníka

ETICKÝ KODEX

Mezinárodní etický kodex pro sestry byl poprvé přijat Mezinárodní radou sester (ICN) v roce 1953.

Od té doby byl několikrát revidován a znovu schvalován, tato zatím poslední revize byla provedena v roce 2000.

ETICKÝ KODEX ZDRAVOTNICKÉHO PRACOVNÍKA NELÉKAŘSKÝCH OBORŮ

Věstník ministerstva zdravotnictví ČR,
vydáno červenec 2004,
částka 7

ETICKÉ ZÁSADY ZDRAVOTNICKÉHO PRACOVNÍKA NELÉKAŘSKÝCH OBORŮ

- ✓ Zdravotnický pracovník nelékařských oborů (dále jen „zdravotnický pracovník“) při své práci zachovává úctu k životu, respektuje lidská práva a důstojnost každého jednotlivce bez ohledu na věk, pohlaví, rasu, národnost, víru, politické přesvědčení a sociální postavení.
- ✓ Zdravotnický pracovník dbá na dodržování Úmluvy o lidských právech a biomedicíně, na dodržování práv pacientů, tak jak jsou vyjádřena v Chartě práv pacientů a v Chartě práv hospitalizovaných dětí.

ETICKÉ ZÁSADY ZDRAVOTNICKÉHO PRACOVNÍKA NELÉKAŘSKÝCH OBORŮ

- ✓ Zdravotnický pracovník je povinen přistupovat ke své práci s veškerou odbornou schopností, kterou má, s vědomím profesionální odpovědnosti za podporu zdraví, prevenci nemoci, za obnovu zdraví a zmírňování utrpení, za přispění ke klidnému umírání a důstojné smrti.
- ✓ Zdravotnický pracovník poskytuje zdravotní péči jednotlivcům, rodinám, skupinám a spolupracuje s odborníky jiných oborů. Při poskytování zdravotní péče vždy nadřazuje zájmy těch, kterým poskytuje péči, nad zájmy své.

ETICKÉ ZÁSADY ZDRAVOTNICKÉHO PRACOVNÍKA NELÉKAŘSKÝCH OBORŮ

- ✓ Zdravotnická pracovník je povinen chránit informace o těch, kterým poskytuje své služby, bez ohledu na způsob, jakým jsou tyto informace získávány, shromažďovány a uchovávány. Povinnou zdravotnickou dokumentaci vede pečlivě a pravdivě, chrání ji před zneužitím a znehodnocení.
- ✓ Zdravotnický pracovník aktivně prohlubuje znalosti o pracovních předpisech pro jeho profesi a dodržuje je.
- ✓ Zdravotnický pracovník nesmí podřizovat poskytování zdravotní péče komerčním zájmům subjektů, působících v oblasti zdravotnictví.

ZDRAVOTNICKÝ PRACOVNÍK A SPOLUOBČANÉ

- ✓ Zdravotnický pracovník při poskytování zdravotní péče respektuje životní hodnoty občanů, jejich životní zvyky, duchovní potřeby a náboženské přesvědčení a snaží se vytvářet podmínky zohledňující individuální potřeby jednotlivců.
- ✓ Zdravotnický pracovník v rozsahu své odbornosti a pravomocí poskytuje občanům informace, které jim pomáhají převzít spoluzodpovědnost za jejich zdravotní stav a případnou léčbu.

ZDRAVOTNICKÝ PRACOVNÍK A SPOLUOBČANÉ

- ✓ Zdrav. pracovník považuje informace o pacientech za důvěrné a je si vědom povinnosti zachovat mlčenlivost o skutečnostech, o nichž se dozvěděl s souvislostí s výkonem svého povolání.
- ✓ Zdrav. pracovník při poskytování zdravotní péče dbá v maximální možné míře o zajištění intimity.
- ✓ Zdrav. pracovník nesmí zneužít ve vztahu k nemocnému jeho důvěru a závislost jakýmkoliv způsobem.

ZDRAVOTNICKÝ PRACOVNÍK A SPOLUOBČANÉ

- ✓ Zdravotnický pracovník se snaží při poskytování zdravotní péče docílit vztahu založeného na důvěře, která ctí práva pacienta, reaguje na aktuální rozpoložení pacienta, současně jsou respektována práva a povinnosti zdravotnického pracovníka jako poskytovatele zdravotní péče.

ZDRAVOTNICKÝ PRACOVNÍK A PRAXE

- ✓ Zdrav. pracovník poskytuje zdravotní péči v rozsahu své odbornosti a pravomocí, s potřebou mírou autoregulace a empatie.
- ✓ Zdrav. pracovník aktivně usiluje o vlastní odborný, osobní a intelektuální růst po celou dobu svého profesionálního života a své nové znalosti a dovednosti se snaží využít v praxi.
- ✓ Zdrav. pracovník usiluje o co nejvyšší kvalitu a úroveň poskytované zdravotní péče.

ZDRAVOTNICKÝ PRACOVNÍK A PRAXE

- ✓ Zdrav. pracovník poskytne nezbytně nutnou zdravotní péči i nad rámec svých pravomocí, pokud ji nemůže poskytnout způsobilý zdravotnický pracovník a pokud nebezpečí, které plyne z prodlení, je větší než možné nebezpečí plynoucí z nedostatečných znalostí a dovedností zdravotnického pracovníka.
- ✓ Zdravotnický pracovník jedná a vystupuje tak, aby jeho chování přispělo k udržení prestiže a zvyšování společenského uznání zdravotnického povolání.
- ✓ Zdravotnický pracovník při přebírání úkolu i při pověřování úkolem zodpovědně zvažuje kvalifikaci svou i ostatních zdravotnických pracovníků.

ZDRAVOTNICKÝ PRACOVNÍK A SPOLEČNOST

- ✓ Zdravotnický pracovník působí na zdravotní uvědomění jednotlivců při poskytování zdravotní péče. Podle svých odborných schopností se podílí na podporování a šíření zásad zdravého života, zásad ochrany životního prostředí, objasňování problémů spojených s péčí o poškození zdraví lidí.
- ✓ Zdravotnický pracovník spolupracuje při těch aktivitách, které směřují ke zlepšení zdravotního a sociálního prostředí v životě lidí.

ZDRAVOTNICKÝ PRAC. A SPOLUPRACOVNÍCI

- ✓ Zdravotnický pracovník spolupracuje v rámci mezioborového týmu s ostatními odborníky tak, aby byly splněny všechny cíle plánu komplexní zdravotní péče o pacienta.
- ✓ Zdravotnický pracovník respektuje znalosti a zkušenosti svých kolegů i spolupracovníků jiných odborností.
- ✓ Zdravotničtí pracovníci se navzájem podporují ve svých odborných rolích a aktivně rozvíjejí úctu k sobě i druhým.
- ✓ Zdravotnický pracovník vystupuje, podle aktuální situace, jako ochránce pacienta, zejména pokud je péče o něho ohrožena nevhodným chováním nebo jednáním jiného zdravotníka či osoby.

ZDRAVOTNICKÝ PRACOVNÍK A PROFESE

- ✓ Zdravotnický pracovník je odpovědný za kvalitu jím poskytované zdravotní péče a za co nejvyšší odbornou úroveň svého vzdělání.
- ✓ Zdravotnický pracovník dbá na udržování a zvyšování prestiže své profese.
- ✓ Zdravotnický pracovník se neustále snaží o rozvoj své profese, o rozvoj svého profesního zaměření a zvýšení své odborné úrovně.

SESTERNA

Milí pacienti, pokud si myslíte, že tady si sestry
povídají o vás, máte 100% pravdu!

Sestra musí mít:

- ✓ paměť jako slon
- ✓ andělskou trpělivost
- ✓ velké srdce
- ✓ oči i vzadu
- ✓ 8 rukou
- ✓ rychlé nohy
- ✓ sílu jako Rambo
- ✓ velkou kapacitu močového měchýře
- ✓ odolný imunitní systém
- ✓ tříbarevnou propisku

ORGANIZACE A ŘÍZENÍ OŠETŘOVATELSKÉ PÉČE

1. úseky činnosti

a) Činnost prováděna v nepřítomnosti nemocného

vedení záznamu, stavu a potřebách nemocných

vyplňování žádanek o vyšetření, odběr biologických materiálů

získávání výsledků z laboratoře

zařazení do dokumentace nemocného

zpracování záznamů z lékařských vizit

objednání diet, stravy

objednávání léků z ústavní lékárny, uložení léků

příprava pomůcek k vyšetření

b) Činnost prováděná u nemocného

shromažďování informací o nemocném

úprava lůžek nemocným

příprava nemocného k vyšetření

asistence při vizitě

c) Činnosti, při kterých je sestra, asistent v bezprostředním fyzickém kontaktu

měření FF

odběr materiálu k vyšetření

hygienická péče u ležících nemocných

krmení, cévkování, klyzma

převazování ran

ORGANIZACE A ŘÍZENÍ OŠETŘOVATELSKÉ PÉČE

2) Zajišťování péče při směnách

a) dopolední směna

- začátek 6" (- 7") hodin končí v 14" hodin

b) odpolední směna

- začátek v 14" končí ve 22" hodin

c) noční směna

- začátek ve 22" končí v 6" hodin

harmonogram práce je dle směny

3) Hlášení o průběhu služby

- sestry na konci, začátku služby předávají hlášení

REGISTROVANÁ SESTRA

MZ ČR

1.5.2004 v NCO NZO

24 profesí

Časově omezená platnost

je povinná od 1. 4. 2006

Ministerstvo zdravotnictví, oddělení Registru nelékařských zdravotnických povolání (NCO NZO) v Brně

vydá osvědčení k výkonu zdravotnického povolání bez odborného dohledu na základě:

- písemné žádosti zdravotníka
- splnění podmínek stanovené zákonem

REGISTROVANÁ SESTRA

Osvědčení se vydává na dobu 10 let.

Platnost osvědčení může být zdravotnickému pracovníkovi prodloužena, pokud je odborně a zdravotně způsobilý, bezúhonný a vykonával-li zdravotnické povolání v příslušném oboru minimálně 1 rok z období posledních 10 let a získal-li 40 kreditů z celoživotního vzdělávání nebo složil-li zkoušku k způsobilosti k výkonu příslušného povolání bez odborného dohledu, a pokud požádal o prodloužení osvědčení nejpozději 120 dnů před skončením jeho platnosti. Ministerstvo rozhodne o vydání osvědčení do 30 dnů, v případě konání zkoušky do 90 dnů, po obdržení žádosti.

○ zamítnutí nebo odnětí osvědčení ministerstvo rozhodne, jestliže zdravotnický pracovník nesplňuje nebo přestal splňovat podmínky pro jeho vydání.

REGULOVANÉ POVOLÁNÍ

zdravotnické profese, jejichž výkon je spojen s možností ohrožení zdraví a životů jiných lidí

Regulace:

- je řízený zásah
- zachovává stálost, stabilitu funkce a chování řízené soustavy
- je dána povinností splnění stanovených norem

REGULAČNÍ SYSTÉM

- vytváří určité profesi možnost kontrolovat přípravu na povolání a praxi
- uplatňují se především tam, kde se nabízejí služby společnosti
- společnost i profese se dohodnou na regulaci

KDO SE ZABÝVÁ REGULACÍ V OŠE

ICN

Evropská unie, která vypracovává směrnice týkající se vzdělávání, označení profesí a tituly (77/452 EHS, 77/453 EHS).

Oborové a systémové směrnice a různé dohody, které byly podepsány zástupci zemí řešící problematiku evropského vzdělávání a některých kvalifikací, např. Boloňská deklarace, Pražská deklarace, Mnichovská deklarace.

NÁRODNÍ NORMY PRO POVOLÁNÍ VS

Zákon č. 105/ 2011 Sb. O podmínkách získání a uznávání způsobilosti k výkonu povolání NLZP a činnosti související s poskytováním zdravotní péče

Věstník MZ ČR č. 9/ 2004

Vyhláška č. 4/ 2010, kterou se stanovuje kreditní systém pro vydání osvědčení k výkonu povolání ...

Vyhláška č. 55/ 2011, kterou se stanovují činnosti zdravotnických pracovníků

Vyhláška č. 413/ 2006 Sb., která stanovuje seznam nemocí, stavů nebo vad vylučující zdravotní způsobilost k výkonu povolání

Nařízení vlády č. 31/ 2010 Sb. stanovuje obory specializačního vzdělávání a označení odbornosti

Vyhláška č. 39/ 2005 Sb. stanovuje minimální požadavky na studijní programy k získání odborné způsobilosti k výkonu NLZP

Centrální registrace 2001

Nařízení vlády č. 222/ 2010 o katalogu prací ve veřejných službách a správě

FAKTORY OVLIVŇUJÍCÍ REGULACI

- vláda prostřednictvím legislativy
- stavovská organizace předkládáním a deklarováním zájmů profese a požadavků na ni
- akceptování sester příslušní legislativy, norem, standardů, etického kodexu, udržování a rozšiřování vlastních kompetencí
- zaměstnavatelé prostřednictvím požadavků na pracovníky a kritérií na kvalitu jejich práce

REGULACE OŠETŘOVATELSKÉ PROFESE

Znamená vymezení nějakého rámce do kterého spadá:

- vzdělávání,
- ošetrovatelské praxe,
- etické a pracovní standardy, prostřednictvím kterých se zodpovídáme veřejnosti a sobě navzájem.

ÚČELEM REGULACE

je zajištění:

- správné ošetrovatelské péče (charakter a rozsah všeobecné a specializované praxe)
- ochrana veřejnosti,
- podpora rozvoje profese,
- dosažení odpovědnosti a odpovídajícího statusu sester včetně jejich ekonomického zajištění.

PRO VYPRACOVÁNÍ POTŘEBNÝCH PRÁVNÍCH PŘEDPISŮ JE NUTNÉ

- **definovat profesi a její členy, stanovit kategorie sester**
- **určit rozsah působnosti** (primární, sekundární a terciální péče),
- **stanovit kompetence** (na co má sestra pravomoci a za jaké činnosti nese plnou odpovědnost),
- **stanovit vzdělávací standardy** (požadavky pro přijetí, kvalifikace učitelů, učební osnovy, celoživotní vzdělávání),
- **stanovit etické standardy a standardy profesní způsobilosti** (morální principy ve vztahu k pacientům, standardy ošetrovatelské praxe),
- **vypracovat mechanismus disciplinárního řízení** (např. řešení zanedbání péče, poskytnutí nekvalitní péče),

NÁRODNÍ REGISTRAČNÍ SYSTÉM JE ZÁKLADEM ÚČINNÉ REGULACE A SLOUŽÍ K TĚMTO ÚČELŮM:

- uděluje Osvědčení ke způsobilosti k výkonu zdravotnického povolání na základě splněných daných podmínek,
- omezuje určité kompetence v ošetrovatelské praxi – vydáním osvědčení stanovuje, kdo může pracovat bez odborného dohledu,
- přispívá ke kontinuálnímu vzdělávání,
- vytváří základ pro další rozvoj profese a udržení kvalitní praxe – registr umožňuje mít přehled o počtu sester v regionech, jednotlivých oborech, specializovaných způsobilostech, a může tak předejít nedostatku pracovníků v některých oblastech.

REGISTRACE ZDRAVOTNICKÝCH PRACOVNÍKŮ

Registrace

- proces hodnocení lidí a získávání statutu podle předem stanovených kritérií

Zákon č. 96/ 2004 Sb.

Cíl:

ochrana pacienta

zvyšování kvality poskytované péče

umožňuje samostatnou práci odborných pracovníků v oblasti uspokojování potřeb a péče o pacienta

motivace k dalšímu vzdělávání

volný pohyb pracovních sil v rámci EU

NÁRODNÍ CENTRUM OŠETŘOVATELSTVÍ

Významná instituce

Státní příspěvková organizace

Práce na základě smlouvy s MZ ČR

Činnosti:

Konceptuální

Pedagogické

Metodické

Koordinační

Regulační

Vedení správy registru

Posuzovací

Expertní

Ediční

NÁRODNÍ CENTRUM OŠETŘOVATELSTVÍ

Cílem je:

- plynulé zvyšování odborné a etické úrovně pracovníků
- realizace rekvalifikačních a vzdělávacích akcí pro veřejnost
- poskytnutí odborných konzultací, analyticko-vědeckovýzkumnou činnost
- zabezpečovat výkon odborných činností
- poskytovat a zprostředkovávat veřejné informační služby
- spolupráce se zahraničními institucemi

NÁRODNÍ CENTRUM OŠETŘOVATELSTVÍ

Priorita:

Kvalita vzdělávacích programů

Zastoupení všech forem celoživotního vzdělávání

Vysoká odborná a pedagogická úroveň školitelů

Flexibilní podpora výuky

Konzultační a poradenský servis

Komplexní služby pro klienta